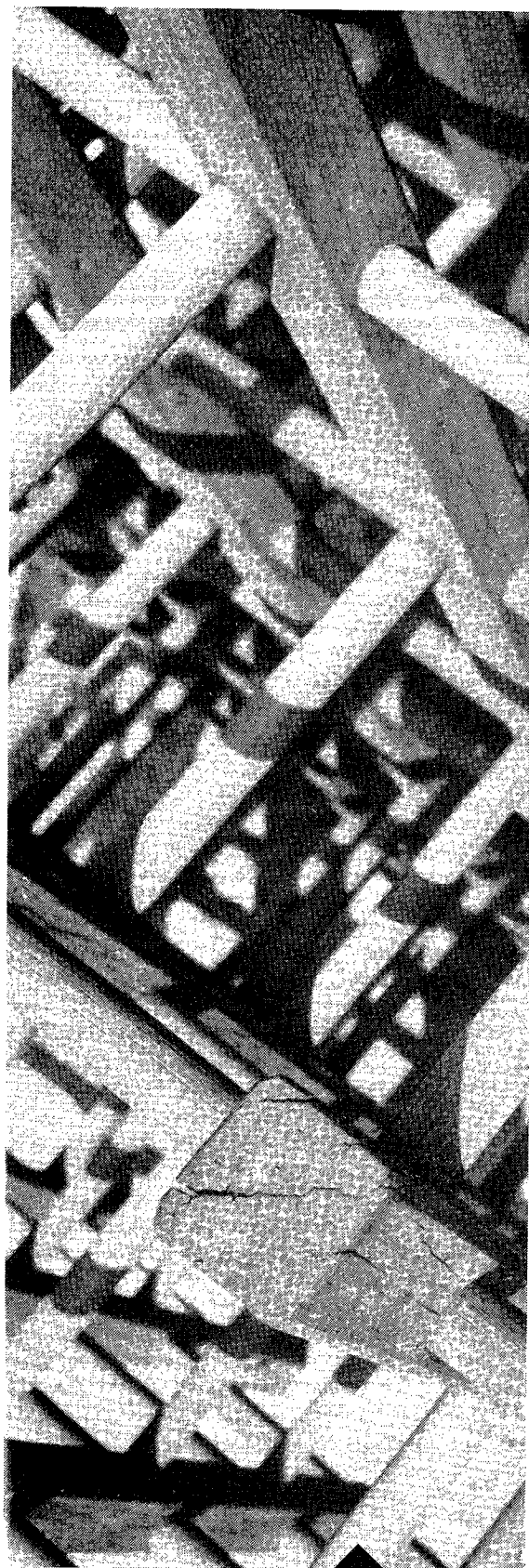

door Sabine Kraus

De Internationale wil een bijdrage leveren aan de discussie over het opkomend racisme en de strijd daartegen. In de vorige twee nummers van De Internationale is aandacht besteed aan het opkomend racisme in Europa. In dit nummer staat Nederland centraal. Onderstaand publiceren wij een bewerking van de inleiding die Sabine Kraus hield op de zomerschool van de SAP. Deze zomerschool was dit jaar geheel gewijd aan het opkomend racisme en fascisme en natuurlijk aan de wijze waarop dit kan worden tegengehouden. Sabine Kraus zet de cijfers ten aanzien van migratie en vluchtelingen op een rij, laat zien hoe restriktief het huidige vluchtelingenbeleid van de nederlandse regering geworden is en bepleit een politiek van 'open grenzen': "Wij moeten de schuldenkrisis oplossen. We moeten ophouden met het imperialisties uitbuiten van andere landen. We moeten stoppen met het steunen van diktatoriale regiems. We moeten de strijd van bevrijdingsbewegingen steunen. Maar zolang dat allemaal nog niet gelukt is, moeten we mensen die de ellende in eigen land ontvluchten hier welkom heten."

Solidariteit met vluchtelingen

Gouden Eeuw

Het verschijnsel migratie is natuurlijk zo oud als de mensheid. Het is een normaal verschijnsel. Individuen en groepen trekken naar gebieden waar het leven beter is. Het is vrij algemeen bekend dat Nederland

in vorige eeuwen veel vluchtelingen en andere migranten heeft opgenomen. In Leiden is een paar jaar geleden een project geweest waarbij mensen werden aangemoedigd om in het gemeente-archief hun voorouders op te zoeken. De bedoeling was om

daarmee te laten zien dat bijna elke inwoner van Leiden wel ergens één of meer voorouders heeft die als vluchteling naar Nederland gekomen zijn.

Op dit moment wonen er in Nederland zo'n 730.000 buitenlanders, dat wil zeggen

betekent "open de grenzen"

personen met een buitenlandse nationaliteit. Dat is minder dan vijf procent van de bevolking. In de 16e, 17e en 18e eeuw was het aantal buitenlanders in Nederland onafgebroken hoger dan dat percentage. Rond 1620 was het zelfs meer dan tien pro-

cent. Net als nu waren de percentages het hoogst in de steden. Tegen 1600 was het aantal buitenlanders in Amsterdam tegen de 50 procent. Economies gezien zijn de migranten van toen misschien niet vergelijkbaar met nu. Het waren vaak rijke han-

delaren, die vluchtten, zoals bijvoorbeeld de hugenoten uit Frankrijk. Maar wat betreft het punt van de cultuur, het "volkseigen" dat volgens sommigen bedreigd wordt door teveel immigranten, zijn deze cijfers toch wel veelzeggend. Uitgerekend in de "gouden eeuw" van de Nederlandse cultuur, waren er naar verhouding meer dan twee keer zoveel buitenlanders in ons land als nu.

In vroeger eeuwen bestond er in de meeste landen geen wettelijk toelatingsbeleid. Iedereen kon zich vestigen waar hij of zij dat wilde. Daar is eind vorige eeuw, begin deze eeuw, verandering in gekomen. Veel Europese landen en de Verenigde Staten zijn begonnen te selekteren wie wel en vooral wie niet welkom was. De "spontane" migratie maakte plaats voor een migratie die meer geleid en beïnvloed werd door de overheid. In Nederland is dat vooral na de Tweede Wereldoorlog goed te zien. Bovendien zien we ook nog een tweede verandering na de Tweede Wereldoorlog. Tot dan toe waren namelijk bijna alle immigranten in Nederland uit Europa afkomstig, maar na de oorlog veranderde dat.

Suriname

Dat begon met de eerste grote na-oorlogse immigratie-"golf", die het gevolg was van de dekolonisatie van Indonesië. Ongeveer 290.000 mensen (waaronder natuurlijk aardig wat van geheel Nederlandse afkomst) kwamen tussen 1945 en 1958 naar Nederland. In 1951 was de Nederlandse overheid gedwongen om ook 13.000 Molukkers naar Nederland te halen.

In die tijd, de jaren vijftig, begon ook de immigratie uit Suriname op gang te komen. Surinamers en Antillianen mochten zich hier namelijk, sinds het Statuut van 1954, vrij vestigen. Op bescheiden schaal hielden sommige bedrijven ook wel wat wervingsacties in Suriname. In de jaren '70 nam de immigratie uit Suriname sterk toe. Vooral toen de onafhankelijkheid van Suriname in zicht was, kwamen veel Surinamers naar Nederland. In twee jaar tijd, 1974 en 1975, emigreerden 55.000 Surinamers naar Nederland. Zij waren bang voor de gevolgen van de onafhankelijkheid, zowel op het gebied van economie als vanwege spanningen tussen de verschillende bevolkingsgroepen. En vooral waren zij bang dat het na de onafhankelijkheid veel moeilijker zou worden om naar Nederland te komen, omdat zij dan de Nederlandse nationaliteit niet meer hadden. In 1980 werd de immigratie uit Suriname inderdaad sterk bemoeilijkt, doordat er een visumplicht werd ingevoerd. Surinamers kunnen sindsdien alleen maar legaal naar Nederland komen als vluchteling of in het kader van gezinshereniging. In totaal zijn er tot

1986 200.000 surinamers naar Nederland gekomen. Bezien vanuit Nederland niet zo'n groot aantal misschien, maar gezien vanuit Suriname wel: het is ruim eenderde van de surinaamse bevolking.

'Gastarbeid'

Een tweede grote groep na-oorlogse migranten zijn de zogenaamde 'gastarbeiders'. Die term is inmiddels volkomen achterhaald, maar het geeft wel aan hoe er destijds over gedacht werd: men dacht een tekort aan arbeidskrachten tijdelijk te kunnen opvullen. En de 'gastarbeiders' hoopten zelf ook dat ze hier maar tijdelijk hoefden te zijn om geld te verdienen.

Het begon in de jaren vijftig met vooral zuid-europese arbeiders, die hier kwamen werken in de mijnen, de textielindustrie en de scheepsbouw. In de jaren zestig werd het tekort aan arbeidskrachten groter. Toen besloot de nederlandse overheid om wervingsverdragen te sluiten met een paar zuid-europese landen. Andere noord-europese landen deden hetzelfde, dus de spoeling werd op den duur te dun. Er moest verderweg worden gezocht en zo kwamen er wervings-overeenkomsten met Turkije en Marokko. In de jaren zestig leek het overigens nog of het begrip 'gastarbeid' klopte, want ongeveer 60 procent van de migranten keerde daadwerkelijk terug naar hun geboorteland.

Maar in de jaren zeventig veranderde de situatie. De actieve werving werd ge-

stopt in 1973, na de zogenaamde olie-crisis. Bovendien bleken steeds meer 'gastarbeiders' hier te willen blijven. Gezinshereniging nam toe, waardoor de band met Nederland sterker werd. Elders in Noord-Europa zien we precies dezelfde ontwikkeling van 'gastarbeid' naar permanente vestiging, toenemende gezinshereniging en vergeefse pogingen om de migranten terug te laten gaan vanaf 1973. Vanaf het eind van de jaren vijftig kregen in totaal meer dan 30 miljoen mensen in Europa een vergunning voor zogenaamd tijdelijk verblijf voor arbeid.

Een laatste groep na-oorlogse migranten in Nederland zijn de vluchtelingen. Dat is een veel kleinere groep dan de andere migranten. Als je het vergelijkt met het aantal vluchtelingen dat in de Derde Wereld wordt opgevangen, steekt heel Europa erg schril af. Het aantal politieke vluchtelingen wordt mondiaal geschat op 20 miljoen. In West-Europa verblijven ruim een half miljoen vluchtelingen en in 1991 vroeg een bijna even groot aantal asiel aan. Verreweg de meeste vluchtelingen vluchten binnen hun eigen continent.

In figuur 1. is te zien wat dat voor gevolgen heeft. De witte figuurtjes binnen de zwarte figuurtjes zijn de vluchtelingen, de zwarte figuurtjes staan voor de bevolkingsgrootte van het land in kwestie. In Nederland is het inkomen per hoofd van de bevolking bijna 10 keer zo hoog als in Jorda-

nië, maar Jordanië vangt in verhouding tot de bevolking 140 keer zoveel vluchtelingen op als Nederland.

Ter rechtvaardiging van deze situatie hebben de Europese landen altijd gezegd: vluchtelingen kunnen het beste worden opgevangen "in de eigen regio". Dus afrikaanse vluchtelingen in Afrika. Vroeger zeiden men daar altijd als voorbeeld bij: oost-europese vluchtelingen horen dus in West-Europa te worden opgevangen. Maar nu er veel oost-europese vluchtelingen zijn, vooral uit voormalig Joegoslavië, wordt het begrip regio plotseling heel erg verkleind. Opvang in eigen regio betekent nu: opvang van bosniese vluchtelingen moet bij voorkeur elders in het voormalige Joegoslavië plaats vinden.

Is het aantal (erkende) vluchtelingen in West-Europa en in Nederland in het bijzonder niet groot, van 1987 tot 1989 nam het aantal asielzoekers in heel Europa met 56 procent toe. Bij dat cijfer is Duitsland dan nog buiten beschouwing gelaten. Daar kwamen veel oost-Europeanen naar toe na de val van de muur. Deze toename van het aantal asielzoekers zet zich overigens niet voort, maar het aantal daalt ook niet. Asielzoekers hebben over het algemeen een hogere opleiding dan andere immigranten. Bovendien hebben zij een veel hogere opleiding dan gemiddeld in hun land van herkomst. Slechts vier procent van de asielzoekers is analfabeet en bijna 20 procent heeft een opleiding op hbo- of universitair nivo.

Illegalen

Als buitenlander van buiten de EG kun je bijna alleen maar in Nederland worden toegelaten als je voldoet aan de definitie van vluchteling of als je voldoet aan de eisen voor gezinshereniging. Voldoe je niet aan die regels, dan ben je illegaal. Hoeveel illegalen er in Nederland zijn weet niemand natuurlijk. Kosto riep vorig jaar dat het er 100.000 zijn, maar dat is nergens op gebaseerd en waarschijnlijk is het ook erg overdreven.

De houding van de overheid tegenover illegalen wordt aangescherpt. In 1989 werden er een kleine 9000 mensen het land uitgezet, in 1990 waren het er bijna 11.000 en in 1991 al ruim 14.000 (waarvan zo'n 4000 afgewezen asielzoekers). De situatie waarin illegalen in Nederland leven is heel slecht. Zij kunnen van de ene dag op de andere door de politie opgepakt worden. En soms doet de politie dat ook, steeds vaker de laatste tijd. Maar de operaties van de politie zijn toch niet op zo'n grote schaal dat je zou zeggen: dit is erop gericht om alle illegalen het land uit te zetten. Het aangescherpte beleid werkt wel intimiderend, maar er zijn nog altijd heel veel illegalen die ongemoeid worden gelaten.

Om in leven te blijven moet een illegaal werk hebben. Bijstand of WW kan hij of zij niet krijgen. Een uitkering volgens de Ziektewet of WAO nog altijd wel, als de werkge-

ver tenminste belasting en premies heeft willen afdragen. Niemand weet hoeveel werkgevers dat wel en niet doen, maar mijn eigen indruk, op basis van mijn ervaring met illegale werknemers in het Westland, is dat ongeveer de helft van deze werknemers zwart werkte en de andere helft dus wit. Nog wel. Want de belastingdienst is sinds kort begonnen om geen fiscaal nummer meer af te geven aan illegalen. Een vreemd beleid, dat er alleen maar toe kan leiden dat de greep van de overheid op illegalen kleiner wordt en dat ook de belastingopbrengst afneemt. Het betekent wel dat nieuwe illegalen nu vaak genoodzaakt zijn om zwart te werken, wat meestal ook betekent dat zij zonder ziekenfondsverzekering komen te zitten.

Illegalen vormen kortom het lompenproletariaat van de huidige maatschappij. Hun situatie wordt steeds slechter. In het Westland kregen zij eerst nog een soort standaardloon van negen gulden netto per uur (of zwart in het handje). Vorig jaar ging dat ineens omlaag naar vijf gulden en soms zelfs vier gulden per uur. En daarop volgde natuurlijk een golf ontslagen van mensen die het CAO-loon ontvingen, of mensen die nog wel negen gulden per uur kregen. Een illegaal kan altijd rechtsgeldig ontslagen worden, want het is voor de werkgever verboden om een illegaal in dienst te hebben. Iedere kantonrechter en ieder arbeidsburo zal

Ik kom later nog terug op de positie van asielzoekers in Nederland.

De migratie naar Nederland maakt natuurlijk deel uit van een wereldwijd patroon van migratiestromen. De International Labour Organisation (ILO) schat dat er nu wereldwijd 100 miljoen migranten zijn (dus vluchtelingen en andere legale en illegale migranten bij elkaar). Zo'n verschijnsel heeft natuurlijk niet één eenvoudige reden. De meeste analyses spreken van "push- en pullfactoren", dus factoren die migranten uit het land van herkomst dwingen tot vertrek en factoren in het land waar ze heen gaan die de keuze voor dat land bepalen. De belangrijkste van deze factoren zijn armoede en geweld.

Armoede

Eén van de belangrijkste oorzaken voor migratie is armoede. Dat wil overigens niet zeggen dat de allerarmsten gauw tot migratie naar een welvarender land overgaan. Daar hebben juist zij immers meestal de middelen niet voor. De migranten zijn degenen die nog net iets hebben. Zij vertrekken in de hoop dat het elders beter zal zijn en uit angst dat ze misschien tot totale armoede vervallen als ze niet maken dat ze weggkomen. Bij migratie uit de Derde Wereld zie je vaak dat emigratie is voorafgegaan door migratie van het platteland naar de stad. Als het niet lukt een beter leven te

vinden in de stad, trekt men door naar het buitenland.

Op dit moment trekken mensen uit armoede naar Europa, maar het is niet zo lang geleden dat veel Europeanen juist uit

"Vreemd genoeg geven autoriteiten zelden een net gestempeld briefje mee waarop staat: 'wij zijn voornemens de heer X te gaan vervolgen wegens zijn politieke overtuiging'. Het bewijs heb je pas als je gevangen zit of vermoord bent, en dan is het te laat om te vluchten."

armoede emigreerden, vooral naar de Verenigde Staten. Tot 1930 zijn er vanwege economische motieven 7 miljoen Duitsers, 5 miljoen Engelsen en Schotten, en 5 miljoen Italianen naar de VS gegaan. Alleen al in de jaren veertig van de 19e eeuw trokken 2 miljoen Ieren wegens hongersnood naar Engeland en de VS. We zouden dus niet gek op moeten kijken dat er nu mensen zijn die op hun beurt om economische redenen naar Europa willen komen. Temeer niet daar "wij", dat wil zeggen het kapitalistische systeem in Europa en de VS, heel direct verantwoordelijk zijn voor de situatie waarvoor "zij" vluchten. En het eind daarvan is niet in zicht. Ik wil alleen kort de

schuldenkrisis eruit lichten. Op dit moment betalen de schuldenlanden 6,5 miljard dollar per dag aan rente alleen. Als je alleen maar de rente en afbetaling van de schulden vergelijkt met de ontwikkelings-

hulp, is er een miljardenstroom van de Derde Wereld naar het noorden. Dit staat nog los van de winsten die imperialistische landen bijvoorbeeld maken met de grondstoffen uit de Derde Wereld. De schulden nemen nog steeds toe. Kortom, het noorden pompt enorme hoeveelheden geld uit het toch al veel armere zuiden. Vervolgens worden de schulden ook nog eens gebruikt als exkuus om het IMF en de Wereldbank de economieën van de schuldenlanden verregaand te laten bepalen. Zij dikteren economische maatregelen zoals het opheffen van subsidies op voedsel.

Gewelddadige conflicten

Oorlogen en andere gewelddadige conflicten zijn, naast armoede, de andere grote oorzaak voor migratiestromen. Miljoenen zijn op de vlucht uit alle brandhaarden in de wereld. Hun aantal werd medio 1991 geschat op bijna 17 miljoen personen. Inmiddels zijn daar in ieder geval nog ongeveer 2,5 miljoen vluchtelingen uit het voormalige Joegoslavië bijgekomen.

Gewelddadige conflicten en armoede veroorzaken de grootste migratiestromen. Een andere belangrijke oorzaak is natuurlijk politieke vervolging. Meestal resulteert dat niet in enorme vluchtelingenstromen, het blijft bij individuele vluchtelingen.

Tot slot is het begrip 'milieu-vluchteling' opgekomen. Volgens het World Watch Institute zijn er nu 10 miljoen van dergelijke vluchtelingen, met name doordat landbouw in hun oorspronkelijke gebied niet meer mogelijk is.

Migratie wordt in de eerste plaats veroorzaakt doordat mensen weg willen of moeten, maar ze moeten natuurlijk ook nog weg kunnen. Sommige landen verbieden emigratie, zoals bijvoorbeeld de voormalige Sovjet-Unie. Soms doet men dit omdat het land om economische redenen geen mensen kwijt wil raken, maar ook betekent het ge-

een ontslag dus toestaan. Illegalen vormen op deze manier een ideaal en heel goedkoop arbeidsreserveleger.

In de hele propaganda-golf tegen illegalen wordt er gedaan alsof illegalen hier komen "profiteren", maar waarvan dan? Illegalen hebben alleen maar plichten en geen rechten en ze profiteren dus bepaald niet. Onderdeel van de propaganda-golf zijn de verhalen over "kriminele illegalen". In de krant lezen we de laatste maanden geregeld van grote aantallen kriminele illegalen die hier lopen te zakkenrollen of drugsdealen.

Dit is een pure hetze. Niet alleen zijn de aantallen waarschijnlijk wel weer reuze overdreven, maar de term 'kriminele illegalen' is ook volkomen misplaatst. Het gaat hier eenvoudig om een aantal criminelen, soms misschien georganiseerd in bendes, die uit het buitenland komen om hier met strafbare feiten geld te verdienen. Een verblijfsvergunning vragen ze daarvoor natuurlijk niet aan. Dus als ze gearresteerd worden, roept de politie: 'dit zijn illegalen'.

Maar deze groep mensen heeft niets te maken met de groep illegale arbeiders. Het zijn gewoon een paar reizende criminelen. De term 'kriminele illegalen' associeert deze groep mensen met illegalen in het algemeen, maar met meer recht zou je ze kunnen betitelen als 'krimiminele toeristen'.

Tabel 1: tien grootste groepen asielzoekers in Nederland naar aantal ingediende verzoeken over de periode 1990-1991 (eerste helft) en toekenning vluchtelingenstatus (A-status) in 1990

Land	1990	1991	toekenning A-status in 1990
Sri Lanka	4.451	12.3%	
Roemenië	3.303	9.1%	
Iran	3.046	8.4%	31.3%
Somalië	2.742	7.6%	11.5%
Joegoslavië	1.780	4.7%	
Ethiopië	1.709	4.7%	13.9%
China	1.701	4.7%	
Polen	1.584	4.4%	
Nigeria	1.511	4.2%	
Libanon	1.347	3.7%	
Turkije	1.322	3.7%	11.9%
subtotaal	24.496	67.7%	68.6%
overigen	11.686	32.3%	31.4%
totaal	36.182	100%	100%

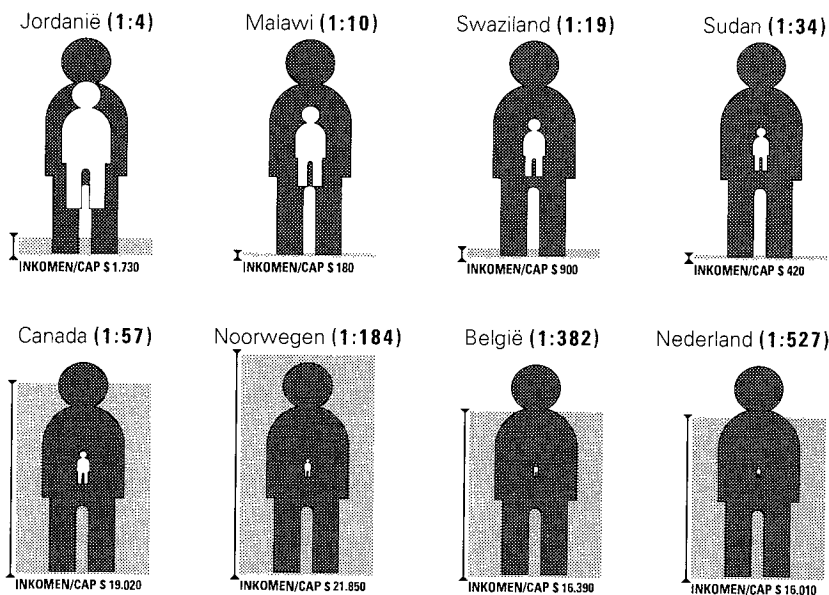
[bron: Vluchtelingenwerk/Ministeries van Justitie en WVC 1991]

zichtsverlies als veel mensen je land uitstromen. Tevens speelt de angst mee dat emigranten zich in het buitenland zullen aansluiten bij 'de vijand'.

De reactie van de overige landen op een uitreisverbod is vaak hypocriet. Een uitreisverbod is natuurlijk afschuwelijk, maar waarom zou het zoveel erger zijn dan een inreisverbod? Beide beperken de vrije keus, maar bovendien: als er maar genoeg landen een inreisverbod hanteren komt dat op precies hetzelfde neer als een uitreisverbod uit het land van herkomst. Joden uit Duitsland bijvoorbeeld mochten in de jaren dertig wel weg, maar velen waren gedwongen in Duitsland te blijven omdat ze nergens welkom waren. Het uitreisverbod in de voormalige Sovjet-Unie en oost-europese landen en het bestaan van de Berlijnse muur werden schandelijk genoemd in het Westen. Maar nu dat allemaal is weggefallen, worden er allerlei papieren muren opgeworpen om het inreizen in West-Europa te belemmeren.

Niemand weet of de verwachting van enorme migratiestromen uit het voormalige Oostblok terecht is. Er zijn voorspellingen die variëren van 2 tot 25 miljoen te verwachten migranten. De grote aantallen worden vaak door de voormalige Oostbloklanden zelf genoemd. Zij gebruiken dat soort voorspellingen vaak om het Westen te pressen tot economische hulp ("Help ons, anders komen we massaal naar jullie toe"). In 1990 verlieten 1,3 miljoen mensen de Sovjet-Unie en Oost-Europa. Hoe betrekkelijk dit is laat zich aflezen aan het feit dat halverwege 1991 er binnen de voormalige Sovjet-Unie 1,5 miljoen vluchtelingen bestonden, met name uit de kaukasiese republieken.

Figuur 1: verhouding vluchtelingen, bevolkingsgrootte en gemiddeld inkomen over 8 landen

[bron: Vluchtelingenwerk/USCR 1992; CBS 1992]

Economies voordeel

Migratie is, uit het oogpunt van een kapitalistische economie, lang niet alleen negatief, integendeel. Niet voor niets zijn er jarenlang 'gastarbeiders' geworven. En al werft men niet meer, de redenen voor gastarbeid zijn niet allemaal verdwenen. Als alle migranten zouden vertrekken, was er een groot economies probleem. Het kapitalisme gebruikt de migranten nog steeds. Ten eerste vormen zij, nog altijd, een groep goedkope arbeidskrachten die tot veel bereid is. Niet alleen omdat ze door minder opleiding en door diskriminatie zwakker staan op de arbeidsmarkt, maar zeker ook doordat de noodzaak om werk te hebben voor migranten nog groter is dan voor autochtonen. Illegalen moeten sowieso werk hebben, want zij hebben geen recht op een uitkering. Maar ook een verblijfsvergunning raak je op den duur kwijt als je van een werkloosheidsuitkering leeft en voor gezinshereniging is het

ook vaak vereist dat er een werkende kostwinner is.

Het is een oud liedje, maar daarom nog niet minder waar. De ondernemers hebben gewoon baat bij het feit dat er migranten zijn die voor heel weinig geld rottig werk willen doen. Dit geldt wederom in de eerste plaats voor illegalen: die werken voor 5 gulden per uur en dan nog vaak zonder bescherming tegen bestrijdingsmiddelen bijvoorbeeld. Geen wonder dat er in het Westland haast gevechten uitbraken toen Lubbers een paar maanden geleden op een spreekbeurt verkondigde dat het maar eens uit moest zijn met het inhuren van illegalen. De burgemeester van Nootdorp verklaarde vorig jaar in de krant dat hij in zijn dorp geen vreemdelingenpolitie en geen loontechnische dienst meer wilde zien controleren.

Een ander positief economies aspekt van de aanwezigheid van migranten is dat zij gemiddeld jonger zijn dan de gemiddelde nederlander. Europese vrouwen krijgen gemiddeld nog maar 1,6 kind. Het zogenaamde "vervangingsnivo" ligt echter op 2,1 kind per vrouw. Tegen het jaar 2025 wordt een daling van de EG-bevolking verwacht van 320 miljoen naar 306 miljoen. Als we dus alleen van Europese vrouwen afhankelijk zouden zijn, zouden we op den duur te weinig arbeidskrachten hebben en te weinig werkenden om de AOW-premie te betalen. Turken en marokkanen krijgen gemiddeld meer kinderen dan nederlanders. Voor een deel is dat cultureel bepaald: turken en marokkanen kiezen voor grotere gezinnen (de verwachting is overigens dat dat in komende generaties zal afnemen). Maar dat er relatief wat meer migrantenkinderen worden geboren dan kinderen van autochtonen komt ook doordat de in Nederland wonende turken en marokkanen naar verhouding voor een groot deel in de vruchtbare leeftijd zitten. In 1988 was 7 procent van de kinderen die hier werden

geboren een kind van buitenlandse ouders, terwijl zoals gezegd iets minder dan 5 procent van de bevolking uit buitenlanders bestond.

Tot slot toonde een Duits onderzoek aan dat migranten gemiddeld meer belasting en premies betalen, dan ze zelf aan uitkeringen claimen. Dat mag geen verbazing wekken: hun uitkeringsrechten zijn niet zo best en er zijn nog maar weinig migranten met pensioen (en degenen die met pensioen zijn hadden nog maar weinig pensioenjaren opgebouwd).

Dit zijn, kortom, in economies opzicht allemaal voordelen van de aanwezigheid van migranten. Maar problemen zijn er natuurlijk ook. Hoge werkloosheid houdt de lonen wel onder druk, maar het kost ook veel aan uitkeringen. De verdeeldheid onder de arbeidersklasse heeft wel zijn handige kanten, maar de sociale problemen kunnen toch lastig en kostbaar worden. Die sociale problemen komen overigens niet doordat er zoveel migranten zijn op zich. Krap 5 procent is immers niet zoveel. De sociale problemen komen door de maatschappelijke situatie waarin migranten zitten. Waar de migranten wonen, vormen ze bijna altijd veel meer dan die 5 procent van de bevolking. Zij wonen immers niet ge-

lijkmatic over het land verspreid. Bijna 50 procent van de migranten woont in één van de vier grote steden en dan nog voor het overgrote deel in arme wijken.

"In 1938 zei Colijn in de Tweede Kamer: 'Wanneer men nu ongelimiteerd een stroom van vluchtelingen uit het buitenland hier zou binnenlaten, zou het noodzakelijk gevolg ervan zijn dat de stemming in ons eigen volk ten opzichte van de joden een ongunstige kentering zou ondergaan'".

Al met al heeft migratie, van de kant van de ondernemers en de staat gezien, positieve en negatieve kanten. Het verschilt natuurlijk ook per ondernemer. Tuinders, schoonmaakbedrijven, en anderen die ongeschoold, vuil en slecht betaald werk willen laten doen, hebben meer belang bij veel migranten dan andere bedrijven. De propaganda-sfeer dat we de "stroom" buitenlanders moeten tegenhouden omdat die alleen maar nadelig voor ons is, is in elk geval niet geheel gebaseerd op de economische realiteit. Een ideologisch aspekt speelt hier zeker mee.

Bolkestein

Nederland voert al een tijd een restriktief toelatingsbeleid. Wat Bolkestein de laatste maanden op dit punt uitkraamt is zeker grotendeels propaganda. Hij pleit voor restrikties die er allang zijn. Hij zegt bijvoorbeeld dat hij er tegen is dat een moslim zijn beide vrouwen naar Nederland mag halen in het kader van gezinshereniging. Nou kunnen we lang discussiëren over de vraag of polygamie slecht is en monogamie beter. Maar in elk geval kunnen we natuurlijk niet vóór het marokkaanse systeem zijn dat een man wel meerdere vrouwen mag hebben maar omgekeerd niet. De positie van vrouwen in dergelijke polygame huwelijken is natuurlijk heel zwak. Maar dat wil wat mij betreft helemaal niet zeggen dat het terecht is dat Nederland deze huwelijken niet wil erkennen in het kader van gezinshereniging. Bolkestein verkoopt zijn standpunt wel alsof het vrouw-vriendelijk is, maar dat is grote nep. Het versterkt de positie van de tweede vrouw helemaal niet als zij in Marokko moet blijven terwijl de man met de andere vrouw hier woont. Integendeel, als Bolkestein bezorgd zou zijn over de positie van vrouwen in de islamitische cultuur, zoals hij beweert, dan zou hij beter kunnen zorgen dat er zoveel mogelijk vrouwen hierheen mochten komen en dat zij

Tabel 2: aantal asielaanvragen, toekenningen (A-status en 'Vergunning tot Verblijf'), gedoogden, afwijzingen en uitzettingen in 1990 en 1991

	1990	1991
asielaanvragen	21.208	21.615
genomen beslissingen	10.706(100%)	19.665(100%)
A-status	694(6,6%)	775(3,9%)
Vergunning tot Verblijf	844(7,9%)	1920(9,8%)
Gedoogd	5448	7054
uitzettingen	2662	4006

[bron: Vluchtelingenwerk/Ministeries van Justitie en WVC 1992]

hier een goede zelfstandige rechtspositie krijgen.

Wat bedoelt de hypokriete Bolkestein dan wel met zijn opmerking dat het niet mogelijk moet zijn om twee vrouwen hierheen te halen in het kader van gezinshereniging? Je zou kunnen denken dat het zijn bedoeling is om te zorgen dat hier minder mensen kunnen komen in het kader van gezinshereniging. Maar dat is ook niet zo. Want gezinshereniging met twee echtgenotes is in Nederland nog nooit mogelijk geweest! Je kan maar één echtgenote hierheen halen. Sterker nog, als iemand hier woont met zijn ene echtgenote mag hij niet eens de kinderen van zijn andere echtgenote naar Nederland halen. Die maken zogenaamd "geen deel uit van zijn gezin" want iemand "kan maar één gezin hebben". Een regel die ronduit belachelijk is. Hoe vaak komt het niet voor dat ook nederlandse ouders in feite kinderen in twee gezinnen hebben, na een echtscheiding?

Het is duidelijk dat het nederlandse toelatingsbeleid nu juist al keihard is over polygamie. De opmerking van Bolkestein kan dus alleen maar de bedoeling hebben dat iedereen gaat denken: "bah, die vieze moslims, trouwen met twee vrouwen tegelijk, en dat komt dan allemaal nog maar naar Nederland ook." Het gaat Bolkestein niet om een werkelijke verandering van het toelatingsbeleid, het is absoluut niet anders dan een hetze. Dit geldt ook voor

zijn voorstel om buitenlanders die ernstige strafbare feiten begaan na het uitzitten van hun straf het land uit te zetten. Een onrechtvaardig beleid, maar het is al jaren aan de orde van de dag terwijl Bolkestein ons impliciet wil laten geloven dat hij iets nieuws voorstelt.

Zoals gezegd, het huidige toelatingsbeleid is restriktief.

Het "vreemdelingenrecht" is grotendeels niet in een wet geregeld, maar in de "vreemdelingen-cirkulaire". Dat is erg vervelend, want die cirkulaire kan zomaar van het ene moment op het andere gewijzigd worden door een brief van het Ministerie van Justitie en dat gebeurt ook geregeld. Er is geen wetswijziging voor nodig en geen instemming door het parlement.

Er zijn eigenlijk voor buitenlanders van buiten de EG al jaren nog maar twee manieren om zich in Nederland te vestigen: als vluchteling of in het kader van gezinshereniging. Ik zeg hierbij: voor buitenlanders, want wie een nederlands paspoort heeft mag zich altijd vrij in Nederland vestigen. Er is dus niet, zoals in Engeland, een onderscheid in "echte" nederlanders en "overzeese" nederlanders. Antillianen en arubanen hebben dus op dit gebied geen problemen. De surinamers die nu in Nederland verblijven hebben ook bijna allemaal een nederlands paspoort en zij hebben dus met het vreemdelingenrecht gelukkig niets te maken.

Gezinshereniging

Gezinshereniging is zoals gezegd nog één van de weinige manieren om je in Nederland te mogen vestigen. Per jaar komen er ongeveer 30.000 migranten naar Nederland in het kader van gezinsvorming, omdat ze trouwen met iemand die hier woont. Ongeveer de helft, dus 15.000 mensen, trouwt met nederlanders, de rest met buitenlanders die hier legaal wonen. Het is niet zo dat iedereen die hier legaal verblijft zijn of haar partner en/of kinderen naar Nederland mag halen. Ten eerste moet de partner die hier al woont een inkomen hebben dat minstens gelijk is aan het full-time minimumloon. Het moet daarbij gaan om een vast inkomen uit arbeid (dus loon) of om WAO. Verder moet men beschikken over passende huisvesting; de gemeente beslist of de huisvesting passend is. En bovendien moet je een wettig huwelijk hebben gesloten. Als de in Nederland wonende partner een nederlander is, of een buitenlander met een vestigingsvergunning, zijn de regels minder streng. Een vestigingsvergunning (genaamd 'de gele kaart') is een betere vergunning dan de tijdelijke verblijfsvergunning. Je kunt een vestigingsvergunning krijgen als je hier vijf jaar legaal woont en je vast werk hebt. Iemand met de nederlandse nationaliteit of met een vestigingsvergunning hoeft voor gezinshereniging niet per sé een arbeidsinkomen te hebben. Bijstand of WW mag ook, maar niet als je werkloosheid 'verwijtbaar' is.

Schengen en Europa

Dat het vreemdelingenbeleid steeds harder wordt, komt ook door de invloed van Schengen en de EG. Het eerste akkoord van Schengen dateert al uit 1985, maar toen stond er nog niet zoveel bijzonders in. Het zou eigenlijk vooral gaan om het vrije verkeer van goederen binnen de vijf Schengenlanden (Benelux, Frankrijk, Duitsland). De bepalingen over asielbeleid en kriminaliteitsbestrijding zijn pas in 1990 toegevoegd. In datzelfde jaar sloten ook Italië, Portugal en Spanje zich bij Schengen aan.

Het vrije verkeer van personen dat we zogenaamd binnen Europa gaan krijgen, geldt alleen voor west-europeanen en enigszins voor migranten met een vaste vergunning. Ook voor EG-burgers houdt het alleen in dat je in een ander EG-land werk mag zoeken. Als dat niet lukt, mag je alleen blijven als je voldoende middelen van bestaan hebt. Een italiaan kan hier dus niet, als hij geen werk vindt, bijstand krijgen.

Maar illegalen en asielzoekers zijn de grote vijanden van het "fort Europa". Het wegvallen van de "binnengrenzen" wordt daarbij als aanleiding gebruikt om de controle op het grondgebied van de Schengenlanden - en vervolgens binnen de hele EG - aan te scherpen. Een legitimatieplicht is nog niet verplicht voor alle deelnemende landen, maar er wordt wel sterk op aangedrongen.

De Schengen-landen krijgen als het ware gezamenlijke buitengrenzen. Er komt dan ook één visum-regeling; alle Schengen-landen zullen van dezelfde landen ter wereld een visum eisen. En daarbij hoort één Schengen Informatie Systeem, waarin iedereen staat gesignaleerd die om een of andere reden in één van de Schengen-landen niet welkom is, bijvoorbeeld omdat hij of zij ooit een strafbaar feit heeft begaan of een keer als illegaal is uitgezet. Zo iemand kan dus geen enkel ander Schengen-land meer in.

Veilige landen

In EG-verband zijn nog veel meer zaken in voorbereiding. Kijk maar naar de duistere "Trevi-werkgroep" (die al sinds 1975 bestaat). Dat is een samenwerkingsverband van de ministers van Buitenlandse Zaken en Justitie van alle EG-landen. De naam is een afkorting van "Terrorisme, Radicalisme, et Violence Internationale". Tegenwoordig hebben asielzoekers en illegalen officieel meer prioriteit binnen Trevi dan terrorisme.

Binnen de EG is in 1991 al een aantal afspraken gemaakt over asielzoekers. Ten eerste moeten alle landen versnelde procedures invoeren (zoals Nederland ook aan het doen is), want niets is ontmoedigender voor de stroom asielzoekers dan het snel terugsturen van mensen.

Ten tweede hoeft het niet te gaan om een huwelijk. Een hetero- of homoseksuele samenwonings-relatie is ook voldoende, maar dan is wel weer een arbeidsinkomen vereist. Het is dus duidelijk dat voor homoseksuelen gezinshereniging veel moeilijker is dan voor hetero's. Nederland steekt met dit beleid echter nog gunstig af, want in de meeste andere landen is homoseksuele gezinshereniging helemaal niet mogelijk.

Het CDA heeft onlangs voorgesteld dat je voor gezinshereniging over een "regelmatic arbeidspatroon" zou moeten beschikken en dat het alleen maar mogelijk is als de ene partner hier minstens vijf jaar legaal woont. Bovendien moet hij of zij in dat voorstel minstens 25 jaar oud zijn (dat is nu 18 jaar). De PvdA is tot nu toe tegen deze plannen, met als voornaamste argument dat het CDA-voorstel inhoudt dat deze extra eisen niet gelden voor Nederlanders die hun partner hierheen willen halen.

Zelfstandig verblijfsrecht

De partner die naar Nederland komt, krijgt geen zelfstandig verblijfsrecht, maar een zogenaamde "afhankelijke verblijfsvergunning voor verblijf bij partner" ('de blauwe kaart'). Dat geeft vaak problemen als de relatie of het huwelijk wordt verbroken. Je kan dan alleen een zelfstandige verblijfsvergunning krijgen als je minstens drie jaar getrouwd bent geweest waarvan je minstens

één jaar in Nederland bij je partner hebt gewoond (bij ongehuwde samenwoning geldt de eis van drie jaar samenwoning in Nederland). Je krijgt dan, als je geen werk hebt, één jaar de tijd op werk te zoeken. Lukt dat, dan mag je blijven.

Het komt vaak voor dat vrouwen hun man verlaten voordat de vereiste drie jaar, of het ene jaar in Nederland, om zijn. In het algemeen doen zij dat alleen als de situatie echt onhoudbaar is, want zij zijn erg bang om naar hun land van herkomst te worden gestuurd. De situatie voor gescheiden vrouwen is in veel landen immers erbarmelijk slecht.

Vrouwen doen dus hun uiterste best om de drie jaar termijn vol te maken, maar bij mishandeling bijvoorbeeld is dat soms erg moeilijk. Vrouwen uit opvanghuizen gaan regelmatig ten einde raad toch maar terug naar hun man, om de drie jaar vol te maken. Je moet namelijk niet alleen wettelijk gehuwd blijven, maar ook bij elkaar wonen. Wie in een blijf-van-mijn-lijf-huis zit loopt dus konstant het gevaar dat haar man naar de vreemdelingendienst gaat om te zeggen dat zij is vertrokken en dat haar blauwe kaart dus niet meer geldig is. Overigens worden er soms wel uitzonderingen gemaakt, bijvoorbeeld voor slachtoffers van vrouwenhandel of voor vrouwen die hun man verlaten omdat hij de kinderen seksueel misbruikt. Maar zekerheid dat er zo'n uitzondering wordt gemaakt heb je niet van te voren.

Ten tweede gaat men een lijst opstellen van "veilige landen"; dat zijn landen waarvan de EG zich niet kan voorstellen dat vluchten noodzakelijk kan zijn. Ten derde moeten alle EG-landen luchtvaartmaatschappijen beboeten die mensen meenemen die geen visum en paspoort hebben, en die ook niet als vluchteling erkend zullen gaan worden. Op dit moment maken luchtvaartmaatschappijen immers winst door het meenemen van asielzoekers. Dat moet ontmoedigd worden. Het komt erop neer dat de KLM-balie in Somalië moet uitmaken wie er nog in de gelegenheid zal worden gesteld om in Nederland asiel aan te vragen.

Ten vierde kan iemand wiens asielverzoek in een EG-land is afgewezen het niet nog eens in een ander EG-land proberen. Nu is dat ook al moeilijk, omdat veel EG-landen iemand terugsturen naar het "land van eerste opvang". Maar een asielzoeker kan het nu nog wel proberen. In de toekomst zal iedere afgewezen asielzoeker meteen naar buiten Europa worden uitgezet. Natuurlijk zal, omdat dit mogelijk te maken, een uitgebreid internationaal registratiesysteem worden opgezet. Met vingerafdrukken, want anders kan de asielzoeker het onder een andere naam misschien nog eens elders proberen. Deze afspraken zijn in de Schengen-landen begonnen, maar inmiddels door de overige landen overgenomen (verdrag van Dublin).

Schijnhuwelijken

Er worden veel huwelijken gesloten alleen om een verblijfsvergunning te krijgen. Dat is logies, omdat dat immers één van de weinige manieren is om in Nederland te mogen verblijven. Justitie noemt dit 'schijnhuwelijken', alsof een 'echt' huwelijk nooit uit materiële motieven maar alleen uit ware liefde wordt gesloten. Het huwelijk is niets meer of minder dan een juridische verbintenis. De verdere inhoud van de relatie, de gevoelens die de partners voor elkaar hebben, daar heeft de overheid niets mee te maken. Dus ook bij buitenlanders zou de overheid zich daarmee niet moeten bemoeien. Maar daarmee wil ik niet zeggen dat schijnhuwelijken geen probleem zijn. Dat zijn ze wel degelijk. Natuurlijk worden er schijnhuwelijken gesloten uit solidariteit, bijvoorbeeld binnen een familieverband. Maar er wordt ook vaak misbruik gemaakt van moeilijke situaties. Soms heeft de partner met de nederlandse nationaliteit of met de verblijfsvergunning geen idee dat het om een schijnhuwelijk gaat. Er zijn zwakbegaafde vrouwen of ongehuwde hindoestaanse moeders, die dolblij zijn dat iemand met ze wil trouwen en die een flinke klap kregen toen later bleek dat het om een schijnhuwelijk ging.

Maar ander misbruik komt ook voor. Sommige Nederlanders, of buitenlanders met vergunning, vragen grote bedragen voor een schijnhuwelijk. Tienduizend gulden is de normale prijs. En het is geen mythe dat er hele organisaties zijn die bemiddelen bij de totstandkoming van dit soort gekochte huwelijken. Dan is vervolgens vaak de buitenlandse partner de dupe, want als de ander besluit om binnen drie jaar te gaan scheiden kan je daar niets tegen beginnen.

Vluchtelingen

Vluchtelingen mogen in Nederland niet geweigerd worden, op grond van een verdrag van de Verenigde Naties. Maar het adertje onder het gras is natuurlijk: wie wordt er erkend als vluchteling? Volgens de VN-definitie moet het gaan om iemand met een gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, behorend tot een bepaalde sociale groep, of politieke overtuiging. Er moet dus gegronde vrees voor vervolging zijn en de nederlandse uitleg hiervan is dat de betrokkene moet kunnen aantonen dat hij of zij persoonlijk vervolgd zou worden. Het is dus niet genoeg dat je aantoonst dat je een koerd bent uit Turkije, zelfs niet dat je aantoonst dat je lid was van de PKK of dat je echtgenoot of vader op grond daarvan gevangen heeft gezeten. Je moet echt bewijzen dat de autoriteiten het op jou persoonlijk gemunt hebben. Maar vreemd genoeg geven auto-

riteiten zelden een net gestempeld briefje mee waarop staat: "wij zijn voornemens de heer X te gaan vervolgen wegens zijn politieke overtuiging". Het bewijs heb je pas als je gevangen zit of vermoord bent en dan is het te laat om te vluchten.

Het is dus vaak moeilijk om aan te tonen dat je vluchteling bent volgens de nederlandse interpretatie. En het beleid van Justitie wordt steeds harder naarmate er meer vluchtelingen komen. Zeker uit landen waar vandaan men veel asielzoekers verwacht, wordt vrijwel niemand meer toegelaten. Men kijkt eerder naar de grote aantallen, dan naar de vluchtredenen. Dat is in feite in strijd met het vluchtelingenverdrag en we zijn daarmee weer terug bij de situatie van voordat dat verdrag bestond. In 1938 zei Colijn in de Tweede Kamer: "Wanneer men nu ongelimiteerd een stroom van vluchtelingen uit het buitenland hier zou binnenlaten, zou het noodzakelijk gevolg ervan zijn dat de stemming in ons eigen volk ten opzichte van de joden een ongunstige kentering zou ondergaan".

Oorlogsvluchtelingen, bijvoorbeeld uit Bosnië, vallen niet onder de definitie "vrees voor vervolging", vindt Justitie. Zij worden

erkende vluchteling, maar wel is het zo dat iemand die drie jaar lang officieel gedoogd is een verblijfsvergunning kan krijgen. In 1991 waren er in totaal ruim 7000 gedoogden in Nederland.

Maar met de komst van vele vluchtelingen uit Joegoslavië zouden er kennelijk weer teveel mensen aanspraak kunnen maken op de titel van "gedoogde", die immers toch nog wel enige rechten geeft. Dus nu er ineens zoveel mensen hierheen komen die voldoen aan alle voorwaarden om officiële gedoogde te worden, heeft het Ministerie van Justitie snel nog weer een slechtere status bedacht, namelijk de status van "ontheemde". Juridies hebben ontheemden geen enkel recht. Zij worden opgevangen in kazernes of bij partikulieren thuis. Er zijn volgens de laatste cijfers ongeveer 10.000 ex-joegoslaven in Nederland, waarvan er 6800 een asielverzoek hebben ingediend. De rest, ruim 3000, geldt dus als ontheemden.

Hongersnood

Tot nu toe heb ik het gehad over vluchtelingen voor vervolging en geweld. Maar er komen hier natuurlijk ook veel mensen

vreselijk. Misschien is het ook wel erger dan het niet-toelaten van andere migranten. Maar een principieel onderscheid maken is niet terecht. De grens ligt niet zo duidelijk. Mensen die voor een hongersnood vluchten, kunnen toch evenmin teruggestuurd worden? Of is van honger omkomen niet even erg als politiek gevangene zijn? En wat moet je vinden van iemand die met haar of zijn kinderen hierheen komt, omdat de kindersterfte hier veel kleiner is? Is dat geen goede reden? Of een vrouw uit Iran? (Volgens Justitie is er in Iran geen sprake van vervolging van vrouwen op grond van sexe, maar alleen maar van "stelselmatige discriminatie".)

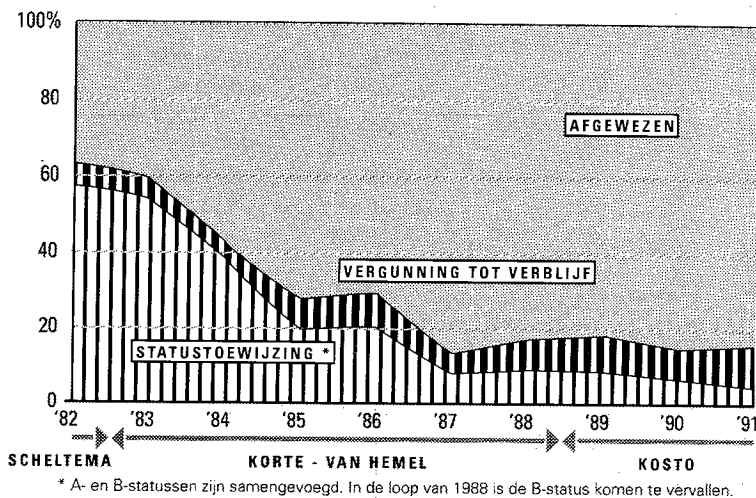
Veel economische vluchtelingen proberen dus om als politiek vluchteling toegelaten te worden, met behulp van verzonnen verhalen over de reden om te vluchten. Daartoe worden ze wel genoodzaakt door het beleid van de nederlandse overheid.

Het levert echter vaak grote problemen op. Sommigen van deze vluchtelingen weten bijna niets van de politieke situatie in hun land van herkomst of van de organisatie waarvan ze zeggen lid te zijn geweest. Justitie weet, dankzij "ambtsberichten" van de ambassade ter plekke, er veel meer vanaf en deze asielzoekers vallen dus vaak snel door de mand. En jammergenoeg worden zowel de ambtenaren van Justitie, als een hoop rechters door dit soort voorvallen steeds cynischer en geloven zij ook een groot aantal volkomen serieuze politieke vluchtelingen niet meer.

Zoals gezegd worden verreweg de meeste asielverzoeken dus afgewezen. Zoals uit figuur 2. is af te lezen, mocht in 1982 60 procent van de asielzoekers blijven, waarvan het overgrote deel met de echte vluchtelingenstatus, de A-status. Onder toenmalig staatssecretaris voor Justitie, Korte-van Hemel, daalde dat gestaag en Kosto gaat met dat beleid door. In 1991 mocht minder dan 16 procent van de asielzoekers blijven, waarvan de meesten (ruim 70 procent) dan nog met een "Vergunning tot Verblif" in plaats van een echte vluchtelingenstatus.

Het grote aantal afwijzingen was de afgelopen jaren niet genoeg om het asielzoeken in Nederland echt te ontmoedigen. Dat kwam onder andere doordat de behandeling van een asielverzoek al gauw een paar jaar duurde. In de tussentijd mocht de betrokkene dan in Nederland blijven en kreeg hij of zij een bijstandsuitkering. Het bleef dus altijd nog wel de moeite waard om een poging te wagen. Daarom werd in 1987 de Regeling Opvang Asielzoekers (ROA-regeling) ingevoerd, waarbij de meeste asielzoekers in opvangcentra werden geplaatst met kost en inwoning, plus een beetje zakgeld.

Figuur 2: Beslissingen op individuele asielaanvragen 1981-1991

[bron: Vluchtelingenwerk/Ministerie van Justitie 1992]

immers niet persoonlijk vervolgd. Nou heeft Justitie hiervoor wel een tussen-oplossing bedacht. Mensen die voor (burger)oorlog vluchten krijgen geen vluchtelingenstatus maar mogen blijven als "gedoogden" totdat de situatie in hun eigen land veilig is. De gedoogden-status is veel minder goed dan de rechten van een

heen die geen vervolging of geweld te vrees hebben, maar die om economische redenen komen. Die redenen gelden niet om als vluchteling erkend te worden, zelfs niet als je vlucht voor een hongersnood. Aan één kant is dit onderscheid wel begrijpelijk. Iemand terugsturen die in eigen land op politieke gronden wordt vervolgd, is natuurlijk

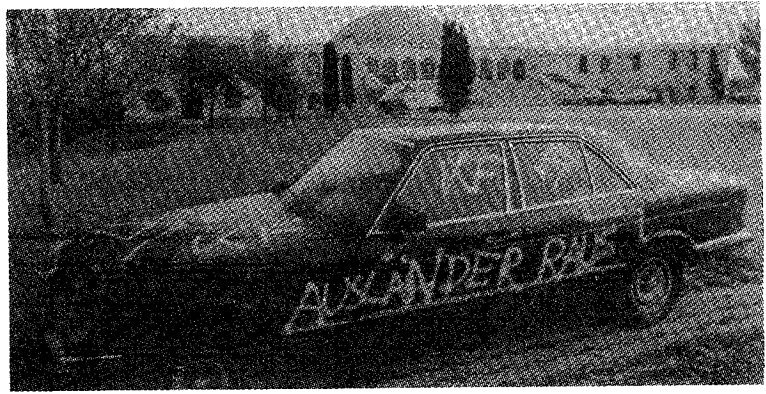
Maar nog nam de stroom vluchtelingen niet echt af. In 1991 werd dus besloten tot een versnelde asielprocedure, die dit jaar is ingegaan. Vaak wordt dat snelle beslissen verdedigd met als argument dat het heel vervelend is om jarenlang te moeten wachten tot je hoort dat je als vluchteling wordt erkend. Dat gaat echter alleen op voor degene die uiteindelijk wordt erkend, maar zoals we kunnen zien in tabel 2. is dat maar een kleine minderheid. Voor de overgrote meerderheid is de beslissing uiteindelijk negatief en zij zijn dus niet gebaat met een snelle beslissing.

Grenzen open!

Het standpunt dat iedereen hier mag komen wonen, "grenzen open" dus, blijft politiek het enig juiste standpunt. Het komt echter in het huidige maatschappelijk klimaat wel volkomen onrealistisch over. Als je uitgaat van "grenzen open" word je niet meegetrokken in de logica "dat we natuurlijk niet iedereen binnen kunnen laten". Die logica leidt namelijk altijd tot standpunten als "er moet toch enige controle zijn, dus een legitimatieplicht is onvermijdelijk", of "illegalen legaliseren kan niet, want dan komen er steeds meer hierheen". Dat zien we bijvoorbeeld ook bij alle andere politieke partijen, inclusief de SP. Die neemt in feite helemaal geen stelling tegen vreemdelingenhaat. In een brochure over Europa en Schengen bijvoorbeeld wordt de positie van migranten door deze partij niet eens genoemd. Groen Links heeft meer aandacht voor de positie van migranten gelukkig, maar omdat zij niet voor "grenzen open" kiest, komen veel Groen-Linkers, zoals Ina Brouwer, toch op dubieuze standpunten uit zoals een legitimatieplicht (in strijd met het eigen verkiezingsprogramma van 1989). Natuurlijk geen legitimatieplicht alleen voor buitenlanders, dat zou discriminatie zijn; dus de logica leidt dan tot de keuze voor een legitimatieplicht voor iedereen.

Op het terrein van het toelatingsbeleid staat in het verkiezingsprogramma van Groen Links van 1989 dat het beleid 'humaner' moet zijn en minder stringent dan nu. Dat wordt uitgewerkt in twee punten: een zelfstandige verblijfstitel voor partners en kinderen boven de 16 jaar die hier komen in het kader van gezinshereniging en het schrappen van de eis dat er inkomen of werk moet zijn.

Op zichzelf zijn dit positieve standpunten, maar zeker geen oplossing voor alle migranten. Over illegalen staat in het verkiezingsprogramma dat Groen Links "solidair is" met illegalen. Maar dat wordt verder niet uitgewerkt. Groen Links kiest dus niet voor legalisering.

Waarom het standpunt "grenzen open"? Ten eerste zijn er morele argumenten. Daar is niets mis mee natuurlijk. In de loop van dit betoog heb ik al verschillende redenen genoemd waarom "wij" in het rijke Noorden (en Westen) migranten niet mogen weigeren. Wat geeft ons het recht om te bepalen wie hier mogen wonen? Is het onze verdienste dat wij hier toevallig geboren zijn en is het pech voor degene die zo dom was om in Somalië geboren te worden? En: in de loop der eeuwen zijn er miljoenen Europeanen om economische redenen geëmigreerd naar de VS en naar alle koloniën. Nu willen er juist mensen naar Europa toekomen en nu gaan we ineens bepalen dat er geen vrije migratie kan zijn?

Maar er zijn ook andere argumenten dan morele. Het is bijvoorbeeld gewoon niet mogelijk om de grenzen echt te sluiten. We hebben in feite open grenzen en om economische redenen wil men dat ook zo. Rotterdam moet de grootste haven ter wereld zijn en Schiphol moet zich ontwikkelen tot de voornaamste luchthaven van Europa. Dan kan je natuurlijk niet voorkomen dat er ook migranten binnenkomen, want die zullen dat blijven proberen zolang ze hopen hier een beter leven te kunnen vinden dan in hun geboorteland. En als het dus onvermijdelijk is dat migranten blijven binnenkomen, dan is het toch ook zinvoller om die migranten op te nemen in de samenleving, in plaats van ze te dwingen om te leven als "illegaal" met alle maatschappelijke problemen vandien.

Bovendien is het niet zo dat migranten alleen maar een kostenpost zijn. Zoals gezegd brengen ze ook hun arbeidskracht mee. Het opvangen van meer migranten is dus zeker niet onmogelijk. Voorlopig is er nog geen sprake van dat Nederland in absolute zin "te vol" is. We hebben op dit moment om ontgroening door het dalende "autochtone" geboortecijfer tegen te gaan zelfs immigranten nodig. Het zou toch ook wel vreemd zijn als het rijke Nederland in totaal niet meer dan de huidige 730.000 migranten zou kunnen opvangen, terwijl andere, veel armere, landen in de Derde

Wereld relatief veel meer vluchtelingen opnemen?

Windmolentjes

Het spreekt echter vanzelf dat "grenzen open" een noodoplossing is. Er zijn maar weinig migranten die voor de gezelligheid of de leuke windmolentjes naar Nederland willen migreren. De meesten komen omdat zij in hun eigen land een heel slecht bestaan hebben. Als het kon, zouden ze veel liever daar blijven. Als het migratieprobleem dus inderdaad een probleem is, dan is de enige goede oplossing; zorgen dat het beter wordt op andere plekken in de wereld. Wij moeten dus de schuldenkrisis oplossen. We moeten ophouden met het imperialistisch uitbuiten van andere landen. We moeten stoppen met het steunen van diktatoriale regimens. We moeten de strijd van bevrijdingsbewegingen steunen. Maar zolang dat allemaal nog niet gelukt is, moeten we mensen die de ellende in eigen land ontvluchten hier welkom heten.

Als je werkelijk racisme wilt bestrijden en migranten wilt steunen, dan is het belangrijk om actie te voeren op het terrein van het toelatingsbeleid. Natuurlijk is het vreselijk belangrijk om op te komen voor een betere positie van migranten die hier al legaal zijn. Maar het is niet genoeg om je alleen dáármee bezig te houden. Wij moeten de slechte positie van migranten hier in Nederland natuurlijk erkennen en aan de kaak stellen. Maar we moeten niet meegaan in de sfeer dat "migrantten een probleem zijn". De sfeer van "migrantten zijn er nu eenmaal en nu moeten we ook zorgen dat ze het hier niet te slecht hebben, maar eigenlijk is het wel een probleem dat er zoveel zijn". Daar moeten we duidelijk stelling tegen nemen, door op te komen voor legalisering van illegalen en voor toelating van meer nieuwe migranten.

Wij moeten keihard zeggen: economies is Nederland best in staat nog meer mensen toe te laten, en er zijn veel mensen in de wereld die een rechtvaardig belang hebben om hier te komen. Alleen zo kunnen we stelling nemen tegen de sfeer van "stromen mensen" die tegengehouden moeten worden.